

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง ระดับความชอบและพฤติกรรมในการบริโภคหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นของเด็กและเยาวชน ในเขตกรุงเทพมหานคร นั้น สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมโดยการสัมภาษณ์ประกอบแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มเลือกอย่างเจาะจงมาจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย (ป.5-ป.6) ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-ม.3) และชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-ม.6) จำนวนระดับการศึกษาละ 132 คน รวมทั้งสิ้น 396 คน โดยเป็นเพศชาย 198 คน และเพศหญิง 198 คนอย่างละเท่ากัน พบว่า เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ มีระดับรายได้ค่าชมประจำวันโดยเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 20-60 บาท

เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ อ่านหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นเป็นประจำมากที่สุด รองลงมาคือหนังสือการ์ตูนไทย และหนังสือการ์ตูนฝรั่งซึ่งจากการจัดอันดับความชอบ หนังสือการ์ตูนญี่ปุ่น มีอันดับความชอบเป็นอันดับที่ 1 ประมาธร้อยละ 74.7 รองลงมาเป็นหนังสือการ์ตูนไทย ร้อยละ 20.2 และสุดท้ายเป็นการ์ตูนฝรั่งประมาณ ร้อยละ 5.3 ซึ่งจากการสังเกตการณ์ในตลาดหนังสือการ์ตูนจากประสบการณ์ของผู้วิจัย พบว่า หนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นมีวางจำหน่ายในท้องตลาดแพร่หลายกว่าการ์ตูนไทย และการ์ตูนฝรั่ง อาจเป็นเพราะการผลิตหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นทำได้ง่าย เพียงแต่นำต้นฉบับที่เป็นหนังสือการ์ตูนภาษาญี่ปุ่น มาแปลและจัดพิมพ์ ทั้งโดยได้รับลิขสิทธิ์ถูกต้อง และที่ไม่ได้รับลิขสิทธิ์ สำหรับการจัดทำการ์ตูนไทยนั้น ผู้ผลิตต้องเตรียมการผลิตหลายขั้นตอนกว่า มีการจ้างนักเขียนการ์ตูนหลายคน ซึ่งนักเขียนการ์ตูนต้องอาศัยเวลาและความคิดในการเขียนเรื่องและภาพการ์ตูนพอสมควรทำให้ไม่สามารถผลิตงานออกมาได้มากพอกับความต้องการของตลาด นอกจากนี้ หนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นยังมีมากมายหลายประเภท ทั้งการ์ตูนสำหรับเด็กเล็ก เด็กโต เด็กวัยรุ่น

ผู้ใหญ่ ผู้ชาย ผู้หญิง รวมถึงยังแบ่งออกเป็นแนวการดำเนินเรื่องต่าง ๆ มากมาย ลักษณะของการดำเนินเรื่องก็จะมีลักษณะเป็นเรื่องราวคล้ายนวนิยายที่มีภาพประกอบ ส่วนการ์ตูนไทยส่วนใหญ่จะเป็นการ์ตูนแนวตลกฮาซัน ถึงแม้จะมีการพยายามสร้างให้เป็นเรื่องราว อย่างเช่น การ์ตูน "ไอ้ตัวเล็ก" แต่เนื้อหาหลักก็ยังคงเน้นที่ความตลกฮาซัน สำหรับการ์ตูนฝรั่งที่มีผู้ได้รับลิขสิทธิ์จัดทำและจำหน่ายในประเทศไทย ก็มักจะเป็นการ์ตูนของวอลท์ ดิสนีย์ และการ์ตูนประเภทซูเปอร์ฮีโร่ เช่น ซูเปอร์แมน ของมาเวลคอมมิค จึงไม่มีเนื้อหาและรูปแบบหลากหลายเหมือนหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่น นอกจากนี้ ยังมีภาพยนตร์การ์ตูนญี่ปุ่นหลายเรื่องที่ฉายทางโทรทัศน์ เช่น เซเลอร์มูน วันฉ่ำ โดเรมอน ฯลฯ อันเสมือนเป็นการโฆษณาหรือส่งเสริมการจำหน่าย (Promotion) ก่อให้เกิดแรงจูงใจ (Motives) ในการซื้อหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นเรื่องที่ตนคุ้นเคยไปโดยปริยาย และหากมองในแง่ของผู้รับสารในฐานะตลาดแล้ว จะเห็นได้ว่า หนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นได้มีการแบ่งแยกแนวการดำเนินเรื่อง และลักษณะของการ์ตูนออกตามกลุ่มผู้อ่านแต่ละกลุ่มเป็นการเจาะเจาะส่วนแบ่งการตลาด (Segmentation) ซึ่งต่างกับหนังสือการ์ตูนไทย กับหนังสือการ์ตูนฝรั่งที่ไม่มีการแบ่งแยกตลาดอย่างเจาะเจาะจง

เด็กและเยาวชนในกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่จะมีวิธีการได้หนังสือการ์ตูนมาอ่านโดยการซื้อแบบไม่เจาะจงร้านขายหนังสือและรองลงมาร้อยละ 16.9 ระบุว่าซื้อที่ร้านใกล้บ้าน อย่างไรก็ตาม พบว่าวิธีการได้หนังสือการ์ตูนมาอ่านด้วยการยืมเพื่อนอ่านมีถึงร้อยละ 51.5 และยืมพี่น้องอ่าน ร้อยละ 34.3 โดยวิธีการเลือกอ่านหนังสือการ์ตูนนั้น เด็กและเยาวชนส่วนมากจะเลือกอ่านด้วยตนเอง เพื่อน ๆ มีส่วนแนะนำเพียง ร้อยละ 22 พี่น้อง ร้อยละ 14.4 และคุณพ่อ-คุณแม่ มีส่วนร่วมในการเลือกหนังสือการ์ตูนอ่านเพียงร้อยละ 4.8 เท่านั้น ซึ่งผลจากการวิจัยนี้ก็สอดคล้องกับผลการวิจัยของลาวรรณ โฉมเจลา ในปี พ.ศ.2504 และของสุนัช ศรีสง่า ในปี พ.ศ.2515 ที่พบว่าเด็กส่วนใหญ่ได้หนังสือการ์ตูนมาอ่านโดยการเลือกซื้อเอง และจากงานวิจัยของสุนัช ศรีสง่า ยังพบว่าเด็กส่วนใหญ่ซื้อหนังสือการ์ตูนที่ร้านใกล้บ้านอีกด้วย สำหรับผลจากการวิจัยครั้งนี้ ยังพบอีกว่า เด็กและเยาวชนเพศหญิง มีพฤติกรรมการซื้อหนังสือการ์ตูนที่ร้านในศูนย์การค้ามากกว่าเพศชาย คือร้อยละ 6.1 และ ร้อยละ 2.5 ตามลำดับ

ปริมาณการซื้อหนังสือการ์ตูนโดยเฉลี่ยต่อเดือนที่พบในการวิจัยครั้งนี้ คือ 5 เล่มต่อเดือน ร้อยละ 16.4 ซึ่งปริมาณที่พบรองลงไปก็จะอยู่ในช่วง 1-4 เล่มต่อเดือน เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่อ่านการ์ตูนเกือบทุกวัน โดยหากจำแนกเพศของกลุ่มตัวอย่างจะพบว่า เพศชายจะอ่านหนังสือการ์ตูนเกือบทุกวันมากที่สุดร้อยละ 37.9 ส่วนเพศหญิง อ่านนาน ๆ ครั้งมากที่สุด ร้อยละ 33.3 สำหรับกลุ่มตัวอย่างในระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษาตอนปลาย อ่านหนังสือการ์ตูนเกือบทุกวันมากที่สุด ร้อยละ 43.2 ระดับมัธยมต้น อ่านนาน ๆ ครั้งมากที่สุด ร้อยละ 39.4 และระดับมัธยมปลายอ่านเกือบทุกวันร้อยละ 32.6 อย่างไรก็ตาม เด็กและเยาวชนในระดับมัธยมปลายมีพฤติกรรมในการอ่านการ์ตูนทุกวันมากกว่าในระดับอื่นๆ คือ ร้อยละ 19.7 มัธยมต้น ร้อยละ 8.3 และ ประถมปลาย ร้อยละ 9.8 เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะเด็กและเยาวชนที่อยู่ในระดับมัธยมปลาย มีปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของระบบการสื่อสารที่แตกต่างกับเด็กที่อายุน้อยกว่า ทั้งนี้เนื่องจากการศึกษาและสภาพแวดล้อมที่อยู่ในวงกว้างมากกว่าช่วยให้มีความหลากหลายในพฤติกรรมทางเลือกเปิดรับสื่อและเนื้อหาข่าวสาร ซึ่งตรงกับแนวคิดของวิลเบอร์ ชรามม์ (Wilbur Schramm, 1962, 1973) ว่าผู้ที่มีการศึกษาดีจะอ่านหนังสือเป็นจำนวนมาก นอกเหนือจากการฟังวิทยุและดูโทรทัศน์ สำหรับด้านความสัมพันธ์ระหว่างรายได้และพฤติกรรมในการอ่านหนังสือการ์ตูนนั้น จากการวิจัย พบว่า เด็กและเยาวชนที่มีรายได้ต่ำ จะอ่านหนังสือการ์ตูนนาน ๆ ครั้ง สำหรับเด็กจากครอบครัวที่มีรายได้ปานกลางจนถึงสูงนั้น จะมีโอกาสได้อ่านหนังสือการ์ตูนเกือบทุกวัน ซึ่งในกรณีนี้สามารถอธิบายได้ด้วยแนวคิดเกี่ยวกับลักษณะของผู้รับสารของวิลเบอร์ ชรามม์ (1962) ซึ่งอธิบายว่าบุคคลย่อมมีลักษณะ และ พฤติกรรมในการเปิดรับสื่อมวลชนแตกต่างกันไป ผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีจะให้ความสนใจในการอ่านหนังสือมาก

ช่วงเวลา que เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ใช้อ่านหนังสือการ์ตูนคือ ตอนเย็นกับช่วงกลางวัน ถึงร้อยละ 62.1 โดยอ่านหลังจากทำการบ้านเสร็จแล้ว ร้อยละ 37.3 และในเวลาอื่น ๆ ร้อยละ 31.8 เช่น เวลาว่าง โดยเฉพาะในวันหยุด หรือก่อนนอน ตอนเช้า หอ้งน้ำ ฯลฯ ตามลำดับ โดยใช้ปริมาณเวลาในการอ่านไม่แน่นอน ซึ่งส่วนใหญ่ 68.7%

ตอบว่าอาจจะเป็น 1 หรือ 2 ชั่วโมงหรือมากกว่าก็ได้ รองลงมาคือ 15.2% ใช้เวลาน้อยกว่า 1 ชั่วโมง เด็กที่ใช้เวลาอ่านหนังสือการ์ตูนมากกว่า 3 ชั่วโมง มีน้อยที่สุดไม่ถึงร้อยละ 2 และเมื่ออ่านจบแล้ว เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่มักจะเก็บเอาไว้เป็นของสะสม และเป็นที่น่าสนใจพบว่า มีการนำกลับมาอ่านซ้ำใหม่อีก ประมาณร้อยละ 57.6 หรือให้พี่-น้องยืมอ่านมีร้อยละ 44.7 นอกนั้นก็ให้เพื่อนยืมอ่านถึงร้อยละ 39.1 นับว่าหนังสือการ์ตูน มีอัตราการบริโภคซ้ำมากที่สุดทีเดียว

ผลที่ได้จากการวิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้สึกที่เด็กและเยาวชนมีต่อหนังสือการ์ตูน คือ เด็กและเยาวชนถึงร้อยละ 79.3 ตอบว่าชอบ ส่วนร้อยละ 17.4 รู้สึกเฉย ๆ และมีเพียงร้อยละ 3.3 บอกว่าไม่ชอบ ซึ่งเหตุผลที่เด็กและเยาวชนชอบอ่านการ์ตูนมากที่สุดคือ สนุก และเหตุผลรองลงมาคือช่วยให้รู้สึกคลายเครียด เพลิดเพลิน เพราะมีลายเส้นสวยงาม สอดแทรกสาระและความรู้ แก่เหงา ฯลฯ ตามลำดับ ตรงตามแนวคิดของการใช้สื่อเพื่อตอบสนองความพึงพอใจและเกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ซึ่ง KATZ (1959) ได้ชี้ให้เห็นว่า การใช้สื่อนั้นสืบเนื่องมาจากเหตุผลทางจิตวิทยา และความต้องการทางสังคมของบุคคลผู้เปิดรับสาร ซึ่งแนวคิดดังกล่าวนี้ได้รับการพัฒนาต่อมาโดยนักวิชาการด้านการสื่อสาร อาทิเช่น กลุ่มของตัวแปรความพึงพอใจของ Blumler หรือกลุ่มของตัวแปรความต้องการทางจิตวิทยาในการเปิดรับสารจากสื่อมวลชนของ MacQuail ซึ่งจะเห็นได้ว่าผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ หากจำแนกเข้ากับชุดตัวแปรดังกล่าวก็สามารถจัดเข้าได้ในกลุ่มของความเพลิดเพลิน บันเทิง กลุ่มของความต้องการในการติดตามข่าวสาร เพื่อใช้เป็นหัวข้อในการสนทนาพูดคุยกันระหว่างเพื่อนหรือคนที่รู้จักคุ้นเคยกัน ดังจะเห็นได้ว่า เด็กและเยาวชนชอบอ่านการ์ตูนส่วนหนึ่งก็เพราะได้รับสาระ-ความรู้ร่วมสมัยที่กลุ่มเพื่อน ๆ สนใจกัน นอกจากนี้ยังสามารถจัดให้เข้าในกลุ่มของความต้องการมีเอกลักษณ์ความเป็นปัจเจกบุคคลได้ ซึ่งมีผู้ให้คำตอบในเรื่องนี้อยู่บ้าง

แนวการดำเนินเรื่องของหนังสือการ์ตูนที่กลุ่มตัวอย่างชอบอ่านมากที่สุดคือ การ์ตูนในแนวตลก ร้อยละ 63.9 ซึ่งจากการวิจัยของ ไพเราะ เรื่องศรี ในปี พ.ศ.2523 และงานวิจัยของ เรื่องศรี นิษรัตน์ ในปี พ.ศ.2526 ก็พบว่านักเรียนส่วนใหญ่ชอบอ่านหนังสือ

การ์ตูนแนวตลกขบขันเหมือนกัน สำหรับแนวเรื่องที่เด็กและเยาวชนชอบมากที่สุด รองลงมา คือ แนวกวี โรแมนติก, แนวกีฬา, แนวกู๊กก๊ก, แนวโป๊นิด ๆ, แนวตื่นเต้น ผจญภัย ฯลฯ และสำหรับเหตุผลที่ชอบอ่านหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่น ก็เพราะเนื้อเรื่องสนุกดี มากที่สุด รองลงมาคือ รูปสวยหาซื้อได้ง่ายแปลกใหม่ รูปเล่มกระทัดรัด และอื่น ๆ ตามลำดับ เช่น เป็นเรื่องราวดี โป๊ หรือได้ดูเรื่องราวจากโทรทัศน์ เป็นต้น

สำหรับความรู้สึกที่มีต่อราคาของหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นที่มีขนาด Pocket Book แนวตั้งกว้าง 13 ซม. ยาว 18 ซม. ความหนาระหว่าง 180-200 หน้า ซึ่งมีราคา (มีลิขสิทธิ์ถูกต้อง) 25 บาทนั้น ร้อยละ 60.4 มีความรู้สึกว่าจะเหมาะสมดีแล้ว ความยาวของจำนวนหน้า ร้อยละ 57.1 ก็คิดว่าเหมาะสมดีแล้ว ที่น่าสนใจก็คือ เด็กและเยาวชนถึง ร้อยละ 66.9 รู้ว่าหนังสือการ์ตูนในปัจจุบันนี้ทั้งที่จัดทำโดยมีลิขสิทธิ์และไม่มีลิขสิทธิ์ซึ่งวิสัยคิดว่าหนังสือการ์ตูนเล่มใดมีลิขสิทธิ์หรือไม่จะสังเกตดูจากลักษณะภายนอกของการ์ตูน เด็กและเยาวชนจำนวนร้อยละ 46.5 อาศัยดูจากชื่อสำนักพิมพ์ ส่วนร้อยละ 31.3 ดูจากราคา ส่วนใหญ่ให้เหตุผลในการเลือกซื้อการ์ตูนที่มีลิขสิทธิ์ เพราะเห็นว่าเป็นหนังสือที่มีคุณภาพ ถูกต้องตามกฎหมาย หรือรู้สึกสบายใจที่ได้ทำสิ่งที่ถูกต้อง และอื่น ๆ

กลุ่มตัวอย่างที่มีเพื่อนฯ อ่านการ์ตูนญี่ปุ่น มีร้อยละ 85.4 ส่วนพี่-น้องของกลุ่มตัวอย่าง ที่อ่านการ์ตูนด้วยเช่นกันมีร้อยละ 86.6 ซึ่งอธิบายได้ในเรื่องของ Reference Group ถึงพฤติกรรมการอ่านหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่น ว่าอาจมีส่วนที่เกี่ยวข้องกับการคล้อยตามกลุ่มในด้านความคิดทัศนคติ และการเลียนแบบพฤติกรรมซึ่งกันและกัน เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม นอกจากนี้ ยังเพื่อเป็นการสร้างมนุษยสัมพันธ์ (Personal Relation) คือ การใช้สื่อเพื่อให้มีเรื่องราวไปพูดคุยกับผู้อื่นหรือการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และระหว่างสมาชิกในครอบครัว

จากการทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติไค-สแควร์ผลปรากฏว่า ทั้งเด็กและวัยรุ่นชายหญิงมีความชอบในแนวการดำเนินเรื่องของหนังสือการ์ตูนต่างกัน คือ เพศชายส่วนใหญ่นิยมหรือชอบแนวตลกขบขัน ส่วนเพศหญิงกลับชอบแนวกวี โรแมนติก ชวนฝัน ซึ่งนับ

ว่าตรงกับผลการวิจัยทางจิตวิทยาที่เคยทำมา นั่นคือเพศหญิงมักจะมีจิตใจที่อ่อนไหวมากกว่าเพศชาย ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างก็มีผลต่อความชอบในแนวการดำเนินเรื่องของหนังสือการ์ตูนต่างกัน อย่างไรก็ตาม ไรแวนด์ โรแมนติก ชวนัน เป็นที่น่าสังเกตว่า เด็กที่อยู่ในระดับการศึกษาต่ำ จะมีความชอบอ่านหนังสือการ์ตูนในแนวรัก โรแมนติก ชวนัน มากกว่าในระดับสูง ซึ่งผลการวิจัยในเรื่องของความสนใจในการอ่านของปราณี เชียงทองปี พ.ศ.2526 ก็พบว่า เด็กวัย 9-11 ปี มีความต้องการความเข้าใจในเรื่องเพศ เด็กผู้หญิงชอบเรื่องเกี่ยวกับธรรมชาติ เรื่องรัก ๆ สำหรับในอันดับต่อ ๆ มาจะเริ่มเห็นความแตกต่างได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ส่วนปัจจัยความแตกต่างในระดับรายได้ของเด็กและเยาวชนพบว่า ไม่มีผลต่อความชอบหนังสือการ์ตูนในส่วนของการดำเนินเรื่องแต่ประการใด

อาจกล่าวได้ว่าทั้งเพศชายและเพศหญิง จะมีพฤติกรรมในการยืมหนังสือการ์ตูนเพื่อนอ่านแตกต่างกัน โดยเด็กผู้หญิงมักมีพฤติกรรมในการยืมหนังสือการ์ตูนจากเพื่อน ๆ อ่านมากกว่าเพศชายสำหรับพฤติกรรมอื่น ๆ เช่น ซื้อเอง หรือพ่อ-แม่ซื้อให้ ยืมพี่-น้องอ่าน เข้าอ่าน และสมัครเป็นสมาชิก พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน สำหรับระดับชั้นเรียนกันับว่ามีส่วนต่อพฤติกรรมการบริโภคหนังสือการ์ตูนในแง่ของการยืมเพื่อนอ่าน พ่อ-แม่ซื้อให้ เข้าอ่าน หรือได้หนังสือมาจากการเป็นสมาชิก

ในเรื่องของความแตกต่างที่เกิดจากระดับรายได้ค่าขนม ก็มีผลอย่างสำคัญในการที่เด็กและเยาวชนจะซื้อหนังสือการ์ตูนอ่านเอง หรือต้องขอพ่อ-แม่ซื้อให้ หรือมิฉะนั้นก็ ยืมพี่-น้องอ่าน ส่วน

## จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นอกจากนี้ยังพบอีกว่ารูปเล่มลายเส้น (ภาพการ์ตูน) และขนาด (จำนวนหน้า) ไม่มีบทบาทต่อการบริโภคหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นของเด็กและเยาวชนกลุ่มตัวอย่างแต่อย่างใด ซึ่งต่างจากปัจจัยในเรื่องของราคาและลิขสิทธิ์ของการ์ตูน ที่มีผลอย่างสำคัญในการที่เด็กนำมาใช้ในการตัดสินใจซื้อหนังสือการ์ตูน

### ข้อเสนอแนะ

ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ จะเห็นได้ว่า เด็กและเยาวชน ทั้งเพศชายและเพศหญิง มีความชอบแตกต่างกัน อันมีผลเชื่อมโยงไปถึงความต่างในพฤติกรรมการบริโภคสื่อ ดังนั้นการจัดทำสื่อเพื่อช่วยพัฒนาการอ่านของเด็กและเยาวชนจึงควรต้องคำนึงถึงความแตกต่างดังกล่าวนี้ด้วย ทางที่ดีควรดำเนินการจัดทำเพื่อให้เข้าถึงตามลักษณะเฉพาะตามกลุ่มเป้าหมาย (Segmentation) จึงสามารถจะนำไปสู่การเกิดประสิทธิผลให้กับเด็กและเยาวชนกลุ่มเป้าหมายได้อย่างสูงสุด

พ่อ-แม่ หรือผู้ปกครองควรที่จะให้ความสนใจต่อการอ่านหนังสือการ์ตูนของลูกหรือเด็กในปกครอง จะเห็นได้ว่า พ่อ-แม่จะซื้อหนังสือการ์ตูนให้ลูกอ่าน หรือมีส่วนร่วมในการเลือกหนังสือการ์ตูนให้ลูกอ่านน้อยมาก และยิ่งน้อยลง ๆ เมื่อมีระดับการศึกษาสูงขึ้น ดังจะเห็นได้ว่าในระดับ ป.5-ป.6 มีพ่อ-แม่เพียง ร้อยละ 22.7 และในระดับ ม.1-ม.3 มีเพียง ร้อยละ 8.3 เท่านั้นที่ให้การสนับสนุน หรือให้ความสำคัญต่อการจัดซื้อหนังสือให้กับลูกๆ ทั้ง ๆ ที่เด็กและเยาวชนในวัยนี้กำลังอยู่ในช่วงสำคัญต่อการเรียนรู้ชีวิต สภาพแวดล้อมและความสัมพันธ์ทางสังคม การมีส่วนร่วมในการเลือกหรือซื้อหนังสือการ์ตูนให้ลูกอ่าน จะทำให้สามารถเลือกสรรหนังสือการ์ตูนที่มีเนื้อหาเหมาะสมได้ ทั้งนี้ พ่อ-แม่ควรมีส่วนเข้าใจถึงความต้องการของลูกด้วย เพื่อช่วยให้เด็กและเยาวชนได้มีการพัฒนาไปในทางที่ถูกต้อง เนื่องจากการ์ตูนในเมืองไทยยังไม่มีที่แบ่งแยกอย่างชัดเจนว่าเป็นการ์ตูนสำหรับเด็กระดับใดคำตอบที่ได้จากการวิจัยเกี่ยวกับแนวการดำเนินเรื่องของการ์ตูนที่เด็กและเยาวชนชอบอ่าน มีผู้ที่ชอบอ่านการ์ตูนแนวโป๊นิด ๆ ทั้งเพศชายและหญิงในทุกระดับการศึกษา และระดับรายได้ อยู่มากในอันดับต้น ๆ ซึ่งลักษณะของแนวโป๊นี้ หากโป๊แบบไม่ถูกต้องก็จะกลายเป็นลามก วิปริต วิดถารไปเลยทีเดียว ซึ่งเด็กและเยาวชนที่อยู่ในวัยนี้ก็จะมีความสนใจและตื่นตัวในเรื่องของเพศตามธรรมชาติของมนุษย์อยู่แล้ว ยิ่งสังคมไทยยังปกปิดเรื่องเกี่ยวกับเพศ เด็กและเยาวชนก็จะยิ่งเกิดความอยากรู้อยากเห็น จนเกิดการเลียนแบบพฤติกรรมทางเพศอย่างผิดๆ ตามอย่างจากสื่อที่ได้รับเนื่องจากขาดความรู้และความเข้าใจ ซึ่งอาจจะเป็นการรับรู้ที่ผิด ๆ ได้

ยิ่งกว่านั้น ผลการวิจัยครั้งนี้ยังพบว่า เด็กและเยาวชนรุ่นใหม่ได้รับการปลูกฝังค่านิยมที่ถูกต้องในเรื่องของลิขสิทธิ์กันบ้างแล้วและยังมีแนวโน้มว่า เด็กและเยาวชนรุ่นใหม่จะมีการบริโภคสื่อและผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่ถูกกฎหมาย โดยหากจะมีการปรับปรุงราคาของสื่อสำหรับเด็กลงมาพร้อมกับที่เป็นสิ่งถูกกฎหมาย ก็จะช่วยให้เด็กและเยาวชนของชาติ ได้บริโภคสินค้าเหล่านั้นได้มากยิ่งขึ้นทางด้านรัฐก็ควรส่งเสริมการบริโภคสื่อของเด็กและเยาวชน ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น ลดภาษีกระดาษ, หนังสือและสื่อต่างๆ สำหรับการพัฒนาเด็กและเยาวชน รัฐสามารถดัดแปลงตำราเรียนต่างๆ เพื่อให้สอดคล้องกับนักเรียนในระดับต่าง ๆ เช่น เขียนตำราประวัติศาสตร์สำหรับเด็กชั้นประถม เป็นหนังสือการ์ตูน แบบที่หนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นทำกัน ตำราเพศศึกษาสำหรับเด็กชั้นมัธยมหรืออย่างเวลานี้ชาติเราต้องการนักวิทยาศาสตร์หรือวิศวกรมาก ก็ควรจัดทำหนังสือการ์ตูนแนวนี้เพื่อปลูกฝังให้เด็กสนใจตั้ง เช่น ญี่ปุ่นใช้ "โดเรมอน" เป็นตัวจุดประกายความฝันทางด้านนี้ให้กับเด็กและเยาวชน

การอ่านหนังสือการ์ตูนไม่ใช่สิ่งที่ผิด พ่อ-แม่ ผู้ปกครอง ครู-อาจารย์ และผู้ที่เกี่ยวข้องไม่ควรขัดขวาง แต่ควรส่งเสริมให้อ่านด้วยวิธีที่ถูกต้อง ช่วยกรองเนื้อหาสาระที่เด็กและเยาวชนจะได้รับ และสามารถนำสารต่าง ๆ ที่ต้องการถ่ายทอดมาประยุกต์เป็นการ์ตูนเพื่อส่งสารไปยังเด็กและเยาวชนอย่างได้ผลอีกด้วย การ์ตูนเป็นโลกแห่งจินตนาการ ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ พัฒนาทักษะในการอ่าน ภาพของการ์ตูนก็เป็นศิลปะประเภทหนึ่ง เนื้อหาของการ์ตูนก็มีการวางเค้าโครงเรื่องมีวิธีการเขียนและการแปลที่ดึงดูดใจ ซึ่งกรณีนี้ผู้ผลิตก็ต้องมีจรรยาบรรณไม่ยัดเยียดหรือเสนอเรื่องราวที่ผิดปกติ ผิดศีลธรรมแก่เด็กและเยาวชน ระบบลิขสิทธิ์จะช่วยคัดเลือกผู้ผลิตที่มีคุณภาพและเหมาะสม หากรัฐเข้มงวดเรื่องกฎหมายลิขสิทธิ์ บรรดาผู้ผลิตหนังสือการ์ตูนที่ไม่มีลิขสิทธิ์คงต้องเลิกกิจการไปแล้วจากนั้นกลไกของตลาดการค้าเสรีก็จะช่วยกำหนดราคาและคุณภาพของหนังสือการ์ตูนให้เหมาะสมเอง

### ข้อจำกัดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ได้เก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์เฉพาะตัวผู้รับสารซึ่งเป็นกลุ่ม

ผู้อ่านเป้าหมายที่เป็นเด็กและเยาวชนภายในระบบการศึกษาในโรงเรียน นับเป็นการศึกษา เรื่องขององค์ประกอบในกระบวนการสื่อสารมวลชนเพียงด้านเดียวเท่านั้น ยิ่งกว่านั้น การสัมภาษณ์เด็กทั้งชั้นเรียนทำให้ไม่สามารถได้ข้อมูลในเนวลิคสำหรับเด็กและเยาวชนที่ ติดหนังสือการ์ตูน

#### ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

การศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของหนังสือการ์ตูนต่อเด็กและเยาวชน ควรมีการวิจัย ในผ่านขององค์ประกอบผู้ส่งสาร ซึ่งก็คือองค์การผลิตหนังสือการ์ตูน รวมทั้งตัวผู้วาดการ์ตูน ด้าย หรือการวิเคราะห์ในส่วนของเนื้อหาในหนังสือการ์ตูน หรือช่องทางการจัดจำหน่าย กลยุทธ์การตลาดในการกระจายหนังสือประเภทนี้ไปยังผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมาย องค์ประกอบ ทั้งหมดเหล่านี้ถือว่ามืบทบาทสำคัญร่วมกันอยู่ในกระบวนการสื่อสารที่สนใจนำมาศึกษา

ศูนย์วิทยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย